

Ji. Klarna

uotřiteIná

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

ÚVODNÍ SLOVO ZAKLADATELE

Environmentálním tématům jsme se v programu Ji.hlavy věnovali vždy a festival dlouhodobě promýšleli i s ohledem na životní prostředí. Ale když jsme se jako jeden z prvních filmových festivalů v roce 2019 rozhodli přihlásit k promyšlené environmentální strategii, otevřela se před námi celá řada nových témat a otázek. Proto jsme zavedli pozici nezávislého ekologického ombudsmana*ky, na kterého se může kdokoli obrátit s dotazem či podnětem. Pro nás je pak klíčovým partnerem*kou v hledání vhodných řešení při realizaci festivalu. Díky společnému dialogu si každým rokem definujeme nové cíle i konkrétní postupy, ale také témata, která chceme veřejně komunikovat. V uplynulých letech jsme se zaměřili na udržitelnější produkci, změnu způsobu dopravy návštěvníků*ic a hostů*ek, počet a množství tiskovin, práci s odpady či festivalový catering. Tuto zprávu jsme sestavili také proto, abychom mohli naši zkušenost sdílet s ostatními. Věříme, že tím můžeme přispět ke změně nejen při pořádání kulturních akcí.

Marek Hovorka

Ředitel a zakladatel festivalu

ÚVODNÍ SLOVO ZA TÝM EKOOMBUDSMANKY

Již pátým rokem zaujímá tým festivalu Ji.hlava aktivní postoj k řešení otázek klimatického kolapsu. Více než kdy jindy si uvědomujeme zásadní význam udržitelnosti a naším závazkem je globální výzvy aktivně přeměňovat na konkrétní lokální kroky. Celá řada změn v produkci festivalu, který ročně navštíví až 6000 účastníků*ic ale vyžaduje prioritizaci, širokou spolupráci mezi místními aktéry a hlavně - ochotu učit se z chyb a posouvat naše vize a cíle vždy o malý kus dopředu a učit se z chyb a nezdarů. I proto jsme se rozhodli sepsat závěrečnou zprávu, která odkrývá úspěchy a neúspěchy a může pomoci sdílet naše know-how i těm, kteří organizují jiné kulturní a přesahové akce a s tématem udržitelnosti začínají. Právě spolupráci a sdílení považujeme za klíčový element změny, kterou bychom si přáli vidět kolem nás.

V rámci organizace a produkce festivalu pro nás udržitelnost představuje dlouhodobou a neustále se vyvíjející agendu. Ze zkušenosti vnímáme jako nejdůležitější princip neustálého zlepšování a reflexe. Významné změny totiž vidíme především ve srovnání se stavem před zavedením dílčích kroků v udržitelnosti.

V této zprávě s námi můžete nahlédnout pod pokličku konkrétních kroků, kterými proaktivně hledáme a implementujeme environmentálně udržitelná řešení směrem k produkci, partnerům a i účastníkům*cím festivalu.

Soňa Klepek Jonášová

Ekoombudsmanka festivalu Ji.hlava

VÝZVA KE SPOLUPRÁCI

Naším cílem je vytvořit otevřenou platformu pro sdílení dobré praxe, která nám všem pomůže vyvarovat se stejných chyb a efektivněji se posunout ke společnému cíli. Zpráva zachycuje kontinuitu naší činnosti a její srozumitelné zpracování pro další čtenáře*ky. **Jak přemýšlíme o udržitelnosti? Jaké jsou zkušenosti z minulých ročníků a jak se můžeme zlepšovat?**

PRO KOHO KONKRÉTNĚ MŮŽE BÝT ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA UŽITEČNÁ:

- Organizátory*ky festivalů, kulturních i jiných akcí
- Event manažery*ky
- Produkční eventů
- Community manažery*ky
- Partnerství udržitelné agendy
- Hosty*ky a účinkující festivalů, kulturních i jiných akcí
- Návštěvníky*ice festivalů, kulturních i jiných akcí
- Novináře*ky a influencery*ky, kteří chtějí podpořit myšlenku udržitelnosti
- Kohokoli, kdo chce podpořit udržitelnou produkci akcí nejrůznějších typů i velikostí

TÝM UDRŽITELNOSTI

Soňa Klepek Jonášová – ekooombudsmanka, eko@ji-hlava.cz

Vanda Adlerová – strategie udržitelnosti, budování platformy spolupráce a PR

Gabriela Bajerová Zezulová – strategie udržitelnosti (v letech 2023–2024)

Anna Zelená – strategie udržitelnosti a produkce

Tereza Swadoschová – strategie udržitelnosti a budování platformy spolupráce

Martina Pospíšilová – strategie udržitelnosti a partnerství

Marek Hovorka – strategie udržitelnosti a budování platformy spolupráce

ČEMU SE VĚNUJEME

ŠEST KLÍČOVÝCH A DLOUHODOBÝCH OBLASTÍ PRO UDRŽITELNOST

→ JÍDLO

→ ODPADY

→ ENERGIE

→ MOBILITA

→ SPOLUPRÁCE

→ MERCH

MALÉ KROKY K VELKÉ ZMĚNĚ!

Od roku 2019 zavádíme v oblasti udržitelnosti festivalu změny, které pozitivně ovlivnily nejen účastníky festivalu, ale i jihlavské partnery a lokální aktéry. Témata, kterým se od začátku věnujeme, každoročně upevňujeme a prohlubujeme. Vedle potravin a jídla jsme se v letošním roce zaměřili na odpady, energii, mobilitu a spolupráci. V každé oblasti jsme vyzkoušeli něco nového. Soustředili jsme se na snížení stopy na straně produkce festivalu (vč. dodavatelských služeb) a na straně účastníků*ic. Výraznou motivací je pro nás fakt, že z některých pilotních projektů, které jsme v rámci festivalu vyzkoušeli v minulých ročnících, se dnes stala běžná praxe – podařilo se nám tak v Jihlavě dlouhodobě zavést například funkční systém sdílených kol Next Bike.

UDRŽITELNÉ SEDMERO

O tom, jak si užít festival naplno a přitom šetrně vůči životnímu prostředí, informuje [Udržitelné sedmero](#) pro zúčastněné, kteří nám pomáhají dělat festival udržitelnější.

Udržitelné sedmero motivuje k menší stopě během konání festivalu v bodech týkajících se dopravy, stravování, spotřeby energií, minimalizace odpadů nebo sestavení vlastního inspirativního programu v rámci udržitelnosti. Dostupné je na [webu festivalu](#) a sociálních sítích během festivalu.

→ JÍDLO

V oblasti jídla jsme se zaměřili na **produkcí potravin a jejich distribuci**, což je téma, které má v kontextu udržitelnosti velké dopady.

Odhaduje se, že **živočišná výroba se podílí na přibližně 12 % všech emisí skleníkových plynů způsobených člověkem** na celém světě.

Produkce masa je tak významným faktorem ovlivňujícím udržitelnost.

Zdroj: <https://www.fao.org/newsroom/detail/new-fao-report-maps-pathways-towards-lower-livestock-emissions/en>

CO SE POVEDLO?

INSPIRAČNÍ FÓRUM A DEBATA O JÍDLE

V programu **Inspiračního fóra** jsme se zaměřili na **lokalismus** a pátrali po tom, nakolik lze myšlenky lokalismu v oblasti jídla žít v praxi. Jak se touto cestou mohou vydat běžní spotřebitelé*ky, aniž by vynaložili neúměrné množství času a peněz? Co brání restauracím či bistrům v Česku fungovat plně lokálně? Jaká opatření státu či municipalit mohou pomoci, co funguje v zahraničí a co je naopak slepá cesta? Takové otázky řešilo letošní Inspirační fórum.

Záznam z debaty Inspiračního fóra najdete na www.inspiracniforum.cz/video/poklad-lokalnich-surovin

FESTIVALOVÉ MENU

Šéfkuchař **Pavel Drdel** z restaurace Sůl a řepa ve Strakonících navrhl **veganské festivalové menu**, které tvořila minestrone polévka a bramborové krokety. Menu připravil mj. i z **regionálních potravin**.

Recept na festivalové menu najdete na www.ji-hlava.cz/menu

Foto: Pavel Drdel z restaurace Sůl a řepa ve Strakonících

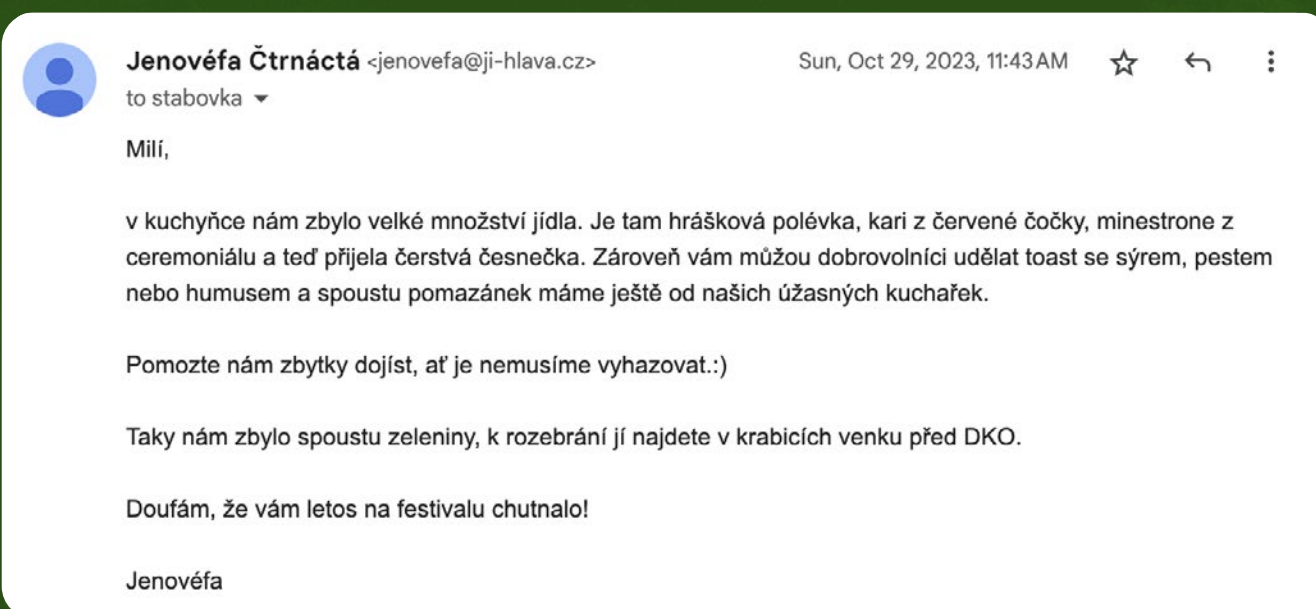
Autor: Anna Šolcová pro MFDF Ji.hlava

CATERING

Pro zajištění **štábového cateringu** jsme díky spolupráci **s lokálními producenty získali chutné a místní suroviny**.

Děkujeme **Dobrému produktu** za jogurty a mléko, **Biofarmě Sasov** pak za brambory a česnek.

Catering pro štáb festivalu je každoročně složen výhradně **z vegetariánských nebo veganských jídel**. Všímáme si nejen toho, co podáváme, ale snažíme se, aby jídlo nezbyvalo a nevyhazovalo se. Díky zkušenosti s počty lidí, pro které catering každoročně zajišťujeme, dokážeme lépe odhadnout potřebné množství. **Klíčová je pro nás ale také vzájemná komunikace**, byť se může zdát, že se stravováním během festivalu nemusí souviset. K maximálnímu omezení plýtvání jídlem přispívá i to, že sledujeme, kde jaká jídla zbývají a informujeme o tom další týmy. Ze zbylých surovin se vždy snažíme díky našim kuchařům a kuchařkám uvařit jídla nová.

Obrázek č.1: I během akce tým cateringu často komunikoval směrem k produkci s nabídkami na snižování množství potravinového odpadu.

Zdroj: Interní komunikace

SPOLUPRÁCE S POTRAVINOVOU BANKOU LEDEČ NAD SÁZAVOU

Vážíme si spolupráce s **Potravinovou bankou Leděč nad Sázavou**, od které jsme získali **přebývajcí zeleninu a ovoce** v celkovém objemu 53 kg.

SPOLUPRÁCE S ARTIC BAKERY A EFEKTIVNÍ DOPRAVA

Důležitým pomocníkem v udržitelnosti se nám stává plánování a propojování jednotlivých oblastí. **Pekárna Artic Bakery** věnovala část **pečiva na doplnění cateringu pro štáb**. Pro **přepravu pečiva** jsme využili **auta určená k transportu hostů*ek z Prahy**, takže jsme využili volná místa a nemuseli pro darované zboží jet zvlášť.

JEDLÝ MERCH

V roce 2023 jsme se rozhodli část vyráběného festivalového merche nahradit **jedlým merchem**. Šlo o produkty od **lokálních producentů z Kraje Vysočina**. Hosté*ky si tak z festivalu mohli odvézt rakytníkovou šťávu, sušený čaj, med, marmelády nebo svíčky. Neprodané zboží jsme vrátili dodavatelům nebo použili jako dárky pro hosty*ky.

Z prodeju merche vidíme, že se **neprodaly veškeré zásoby**, nicméně v případě jedlého merche nebo merche v podobně lokálně vyráběných svíček **je možné je vrátit zpět výrobcům a prodejcům, kteří je dále využijí**. Ačkoliv byl merch obrandován logem Ji.hlava udržitelná, nálepka se lepila na prodávané a vystavené kusy, zbytek bylo možné vrátit dodavatelům.

CO SE PRO NÁS STALO VÝZVOU?

REGIONÁLNÍ POTRAVINY

V regionu Vysočina bylo v podzimních měsících náročné sehnat včas a v dostatečném množství regionální suroviny.

ZAPOJENÍ LOKÁLNÍCH RESTAURACÍ

Výzvou pro nás bylo **motivovat lokální restaurace** k tomu, aby **nabízely více vegetariánských jídel** nebo se nechaly inspirovat festivalovým menu, které jsme pro ně připravili. Tento záměr je třeba prezentovat a vysvětlit v dostatečném předstihu a definovat provozovatelům restaurací a dalších podniků, proč by měli podobné kroky podniknout a co jim to může přinést.

JAK JSME SE POUČILI A JAKÉ MÁME PLÁNY DO BUDOUCNA?

Jídlo je jedním z témat, kde se nám daří zavedené změny snadno využít při organizaci dalších ročníků.

Budeme pokračovat v tomto postupu:

- **Vegetariánský a veganský catering** pro všechny členy organizačního týmu, štáb i hosty*ky festivalu.
- Opět je naším cílem **minimalizovat vzniklý odpad** při přípravě pokrmů a **zbytky**, které při zajišťování cateringu pro více než stovku lidí mohou vzniknout. S tímto cílem nám pomáhá propojení jednotlivých týmů a **vzájemná komunikace, pečlivé plánování i snaha zužitkovat vše**, co zužitkovat lze.
- Využití **lokálních potravin** tam, kde je to možné.
- Chceme **motivovat lokální podniky, restaurace a kavárny** k tomu, aby se zapojily a zařadily do svého menu vegetariánské nebo veganské recepty, které jim mohou pomoci oslovit širší skupinu zákazníků*ic během festivalu. Zde budeme nabízet i komunikační podporu v rámci marketingu festivalu směrem k účastníkům*icím.

→ ODPADY

Produkce odpadů je jedním z nejviditelnějších témat nejenom v případě organizace festivalů. Přestože odpady nejsou vždy nejvýznamnějším ekologickým tématem, každoročně se snažíme v této oblasti zlepšit. Jde především o oblasti **minimalizace produkovaní odpadu, třídění vzniklého odpadu a nastavení strategie, jak účastníky*ice co nejefektivněji navést k nakládání s odpadem**. Kromě toho je pro nás tématem i znovu zpracování vzniklého odpadu.

CO SE POVEDLO?

SPOLUPRÁCE S MĚSTEM JIHLAVA

Díky **spolupráci s městem Jihlava** se nám podařilo zajistit **častější vývoz odpadkových košů**, které jsou na frekventovaných ulicích v okolí festivalu, aby po dobu konání akce docházelo k **minimálnímu litteringu** (znečišťování prostředí a veřejného prostranství).

SPOLUPRÁCE S EKO-KOM

Ve všech promítacích lokalitách bylo možné **třídít odpady díky spolupráci s organizací EKO-KOM**, která na akci zapůjčila třídící stanice. Tradiční třídění na plasty, papír a směs jsme v předchozích letech doplnili o bioodpady dostupné pro třídění ve food zóně.

OMEZILI JSME PET LÁHVE

Přestali jsme kupovat množství jednorázových PET lahví, které dříve využívali pro pití například tlumočníci*ice. V roce 2023 jsme pro ně místo PET lahví pořídili **znovupoužitelné lahve**, které využijeme i pro další ročníky festivalu. Jednorázové PET lahve jsme eliminovali také na barech provozovaných festivalem, využíváme **vratné a zálohované kelímky nebo sklo**.

CO SE PRO NÁS STALO VÝZVOU?

VÁŽENÍ ODPADU

V průběhu let postupně optimalizujeme **množství a objem dostupných nádob se svozovou společností**, která zajišťuje svoz a další nakládání s odpadem. Optimalizace se týká i množství vývozu během festivalu, nicméně ve většině případů stačilo definovat právě velikost nádoby.

Chtěli jsme veškerý **vyprodukovaný odpad vážit a nastavit si konkrétní cíle pro příští ročníky**, abychom produkci odpadu snižovali. Představovali jsme si, že zvládneme **každoročně snížit produkci odpadu až o 10 %**. Takovou možnost, ale **svozová služba v místě festivalu neposkytuje a nebylo v produkčních silách zajistit měření svépomocí**.

Nebylo tedy v našich silách odpad vážit, ale začali jsme v roce 2023 evidovat počet a velikost nádob na odpad, a to včetně počtu jejich svozů během akce. Snažíme se také o to, aby na konci akce byly kontejnery připravené ke svozu bez nepořádku i v případě, že mohou být některé z nich přeplněné. (Kontejnery zobrazují ilustrační fotografie před akcí a na jejím konci pod tabulkou s počty svozů)

Místo	Druh	Počet	Objem (v litrech)	Počet vývozů
OGV II	papír	1	1100	1
	plast	1	1100	1
	směsný odpad	1	1100	1
OGV I	papír	1	1100	1
	plast	1	1100	1
	směsný odpad	1	1100	1
DKO vzadu	papír	1	1100	1
	plast	1	1100	1
	směs	1	1100	1
	sklo	1	1100	1
	směsný odpad	1	1,1 tuny	
Dukla	papír	1	1100	1
	plast	1	1100	1
	směsný odpad	1	1100	1
DKO food zóna	papír	1	240	1
	plast	1	240	1
	směsný odpad	1	240	1
	sklo	2	240	2
	bioodpad	1	240	1
VŠPJ	papír	1	240	1
	plast	1	240	1
	směsný odpad	2	240	2

Tabulka č.1: Množství svezeneho odpadu v jednotlivých lokalitách

Zdroj: Interní data

Foto: Během festivalu klademe důraz na třídění odpadu.

Autorka: Anna Zelená

Foto: Důležité je pro nás také neznečišťovat okolí festivalu.

Autorka: Anna Zelená

JAK JSME SE POUČILI A JAKÉ MÁME PLÁNY DO BUDOUČNA?

RECYKLACE A REDUKCE ODPADU

Zajistit **recyklaci všech vytríděných odpadů** je z pohledu organizátorů kulturních akcí **velmi ambiciozní**. Do tématu vstupuje celá řada subjektů, které s odpady dále nakládají a není v našich silách ovlivnit jejich směřování nebo sledovat zpracování. Proto jsme si vytyčili hranice a směry, které ovlivnit můžeme. **Na akci pro nás bude klíčové zajistit vždy maximální pořádek, abychom byli dobrým sousedem.** Zaměříme se na **precizní třídění a komunikaci s tím spojenou**. Naším cílem je účastníkům*icím i dalším, kdo na festivalu participují, například stánkařům, vysvětlit, proč je důležité odpady třídit a jak to udělat, co nejlépe. **Každý rok budeme vyhodnocovat, jestli v odpadu není nějaký specifický materiál/obal, jehož vzniku by se dalo předejít.**

ZÁLOHOVANÉ LAHVE

Ze zkušenosti z letošního ročníku víme, že je třeba **přehodnotit použití nezálohovaného nápojového skla**. Účastníci*ice ho během akce netřídili důsledně, a tak chceme příště tento produkt buď nahradit, nebo zvolit jinou strategii v podobě **zálohování skleněných lahví, případně zavést pravidlo, že nebude možné skleněné lahve vynášet mimo areál baru**. Naším cílem je s dodavateli a partnery podobnou problematiku dlouhodobě otevírat a hledat společně udržitelnější řešení.

ZNEČIŠTĚNÝ VYTŘÍZENÝ ODPAD

Naším cílem je **zlepšit informovanost účastníků*ice o správném třídění odpadů**. **Znečištěný odpad se často nedá efektivně recyklovat** a pokud se do košů určených pro vytríděný odpad vyhazuje znečištěný odpad, může to znehodnotit i materiály, které by se za normálních okolností recyklovat daly. **Minimalizovat znečištění odpadu** můžeme například tím, že posílíme toto téma v naší komunikaci směrem k účastníkům*icím festivalu a v prostoru bude více dobrovolníků*ic, kteří mohou třídění odpadu kontrolovat. Jedině pak je totiž odpad možné skutečně znovu využít.

MÁLO SIL NA VZÁJEMNÝ BRÍFINK

Ačkoliv jsme tématu odpadů v přípravných fázích věnovali spoustu času, zejména při vyjednávání se všemi potenciálními partnery, nakonec **nezbyl čas na dostatečnou informační kampaň (osobní) i formou vizuálních materiálů pro účastníky*ice**. I to mohlo stát za málo precizním tříděním a nezájmem části z nich o dobré společné výsledky v této oblasti.

V letošním roce se tak budeme soustředit na následující kroky:

- **Prohloubení spoluprací**, které nám pomáhají s udržitelnou produkcí festivalu
- Zachování **přehledu o množství** produkovaného odpadu
- Snaha o **minimalizaci vzniku** odpadu
- Prohloubení **komunikace** ohledně správného třídění odpadů
- Vytvoření podmínek pro **efektivní třídění i recyklaci odpadu**

Ve snaze o udržitelnou organizaci kulturní akce si neustále uvědomujeme, že **základní principy je třeba neustále opakovat a vysvětlovat jejich důležitost**. Pro účastníky*ice také musíme **udržitelnou variantu, a to se týká i třídění odpadů, udělat dostupnou a jasnou**. Jedině tak se nám společně podaří nejenom efektivně vytřídit odpady, ale posunout i další oblasti, kterým se věnujeme.

→ MOBILITA

V oblasti mobility vidíme každoroční výsledky nejen během konání festivalu, ale také dlouhodobě. Máme radost z toho, že některá **řešení mají dlouhodobý dopad na lokalitu, kde se akce koná**. Díky pilotnímu **projektu spolupráce se společností Nextbike se podařilo do Jihlavy dostat téma sdílených kol**. Po dvou ročnících festivalu je tato služba už třetím rokem dostupná všem místním i mimo festival. Každoročně navazujeme také na úspěšný **projekt bezplatné dopravy** pro ty, kteří mají u sebe akreditaci na festival. Bezplatnou dopravu během festivalu využívá velká část účastníků*ic festivalu. Klíčová je pro nás také **spolupráce s autobusovými a vlakovými dopravci**, které motivujeme k posilování spojů do/z Jihlavy, aby lidé na cestu z festivalu i na festival mohli využít hromadnou dopravu.

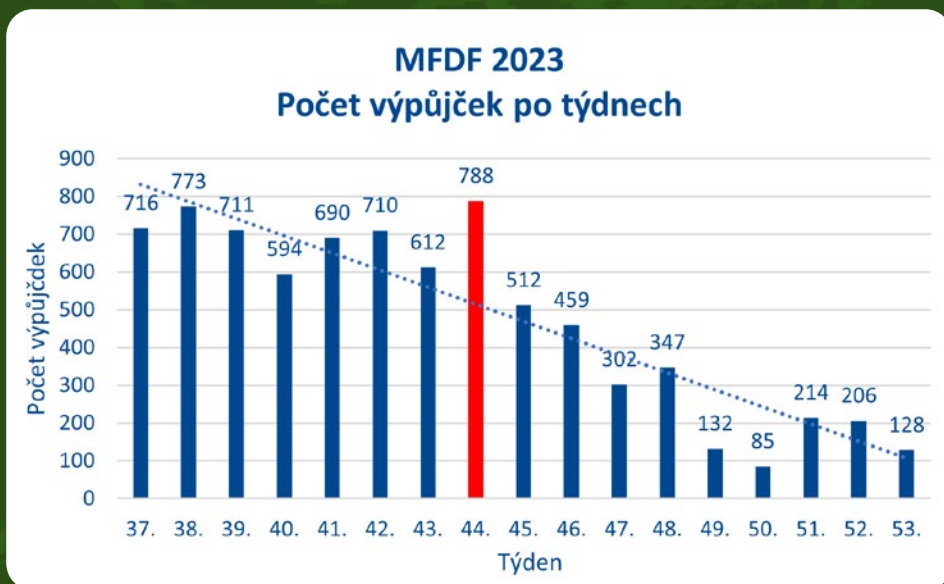
CO SE POVEDLO?

SNÍŽIT POČET AUT I NAJETÝCH KILOMETRŮ

Je to právě mobilita, kde vidíme změny v dlouhodobém měřítku. Před deseti lety jsme používali několik desítek dieselových aut a zajišťovali jsme hostům*kám individuální servis. **Dnes obsluhujeme 7 aut, z toho tři jsou na elektro pohon, a vícemístné dodávky**. Podařilo se nám zásadně **snížit najeté kilometry v individuální dopravě**. Každý rok se snažíme také o **partnerství s firmami, které podporují elektromobilitu, letos v podobě partnerství s firmou E.ON**.

SDÍLENÁ KOLA DÍKY FESTIVALU I NA PODZIM

Díky iniciativě sdílených kol a **spolupráci s Nextbike** proběhlo v týdnu konání festivalu na daných stanicích **788 výpůjček**. Oproti lineárnímu trendu počtu výpůjček na zainteresovaných stanicích se jedná o nárůst o 276 výpůjček, což odpovídá nárůstu o 54%.

Obrázek č. 2: Křivka výpůjček v celé Jihlavě

Zdroj: Nextbike data

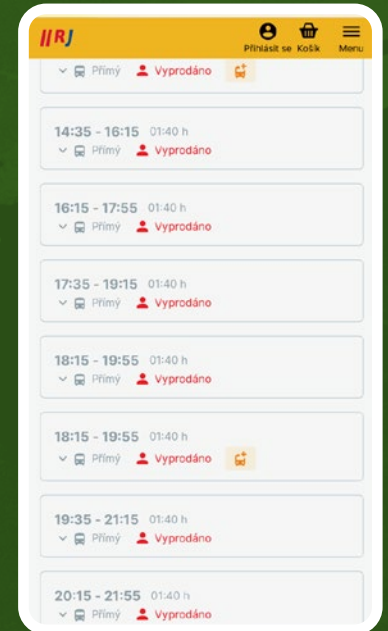
CO SE PRO NÁS STALO VÝZVOU?

KOMUNIKACE OHLEDNĚ BEZPLATNÉ DOPRAVY

Někteří účastníci*ice akce **nesprávně četli instrukce a považovali dopravu za bezplatnou i před vyřízením akreditace**, což vedlo k pokutám. Pravidlem zůstává, že doprava je bezplatná jen při prokázání formou akreditace, a to je potřeba účastníkům*icím zdůraznit a připomínat.

NEDOSTATEČNÁ KAPACITA AUTOBUSOVÉ DOPRAVY

V závěrečné dny festivalu je **autobusová doprava přetížena a mnoho účastníků*ic má potíže dostat se touto cestou z Jihlavy**. V letošním roce (2024) budeme jednat o možnosti posílení dopravy v nejvytíženější dny s více dopravními společnostmi.

Obrázek č.3: Ilustrační screenshot ze závěrečného dne festivalu
Zdroj: Aplikace Regiojet

JAK JSME SE POUČILI A JAKÉ MÁME PLÁNY DO BUDOUCNA?

CHCEME VÍCE ZAPOJIT VLAKY A AUTOBUSY

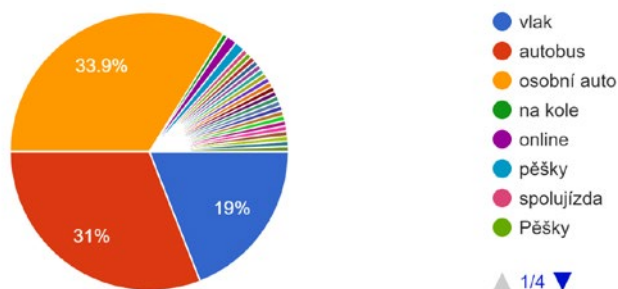
Využívání **sdílené dopravy je pro nás prioritou** nahrazující individuální automobilovou dopravu. V roce 2024 bychom rádi navázali **spolupráci s vlakovými a autobusovými dopravci**, aby byla posílena doprava do a z Jihlavy.

Obrázek č.4: Graf ukazuje, jakým dopravním prostředkem účastníci přijeli na festival
Zdroj: Interní data

Jakým dopravním prostředkem jste cestoval*a? Pokud použijete kombinaci dopravních prostředků, uveďte ten, kterým pojedete nejdélší část cesty.

168 responses

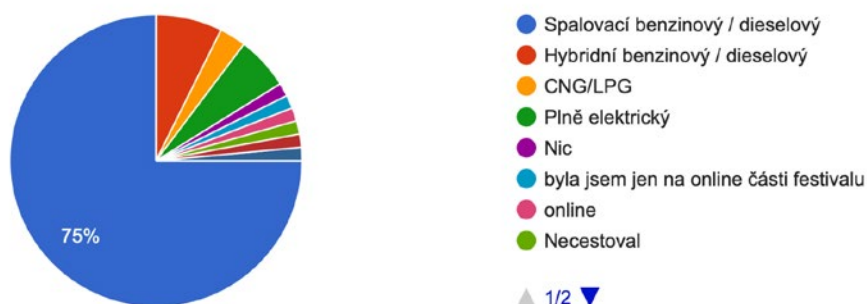

Obrázek č.5: Graf ukazuje, jakým dopravním prostředkem účastníci z festivalu odjeli

Zdroj: Interní data

Pokud jste jel*a dodávkou nebo autem, jaký měl vůz pohon?

68 responses

Obrázek č.6: Graf ukazuje, jaký pohon mají vozidla, kterými se účastníci dostávají na festival a zpět

Zdroj: Interní data

ZÍSKAT PŘESNÉ INFORMACE O DOPRAVĚ ÚČASTNÍKŮ*IC NA FESTIVAL A ZPĚT

Snažíme se **motivovat účastníky*ice ke sdílené dopravě**. Neumíme zatím změřit, zda se podíl jednotlivých typů dopravy zásadně proměňuje. Pokud se nám podaří posílit kapacitu ekotýmu, v budoucnu získáme informace dotazníkovým šetřením během festivalu.

V letošním roce budeme pokračovat a posílíme:

- **Podporu od dopravců** a počet spojů v době konání festivalu
- Logické spojování nutných cest a **omezení najetých kilometrů** ze strany produkce festivalu
- Podporu využívání **jiných druhů dopravy ze strany účastníků*ic** (MHD, sdílená kola apod.)

→ ENERGIE

Naší dlouhodobou snahou je **maximalizovat snížení potřebné energie** pro zajištění chodu festivalu. Abychom mohli navrhovat efektivní řešení a sledovat jejich dopad, potřebujeme mít o naší spotřebě data. **I spotřeba energie se pro nás stává komunikačním tématem.** Stanovené cíle a cesty, které k nim vedou, si tak v týmu musíme sdílet. Často totiž pomohou malé kroky, jako vypnutí nepoužívaných spotřebičů nebo zhasínání v prostorách, kde se zrovna nic neděje.

CO SE PAVEDLO?

NASTAVENÍ MĚŘENÍ SPOTŘEBY ENERGIÍ

Do letošního roku jsme neměli přesný přehled nad spotřebovanou energií v rámci pronajímaných prostor. **Letos jsme tak nastavili měření energie v rámci předávacích protokolů,** abychom byli schopni data dlouhodobě sbírat a vyhodnocovat.

Jak to se spotřebou vypadalo konkrétně?

Pro letošní rok publikujeme první **pečlivě změřená a sesbíraná čísla**, která poskytnou kontext sice až v příštím roce, kdy je porovnáme s novými daty, je pro nás ale důležité mít je zpracovaná a veřejně dostupná.

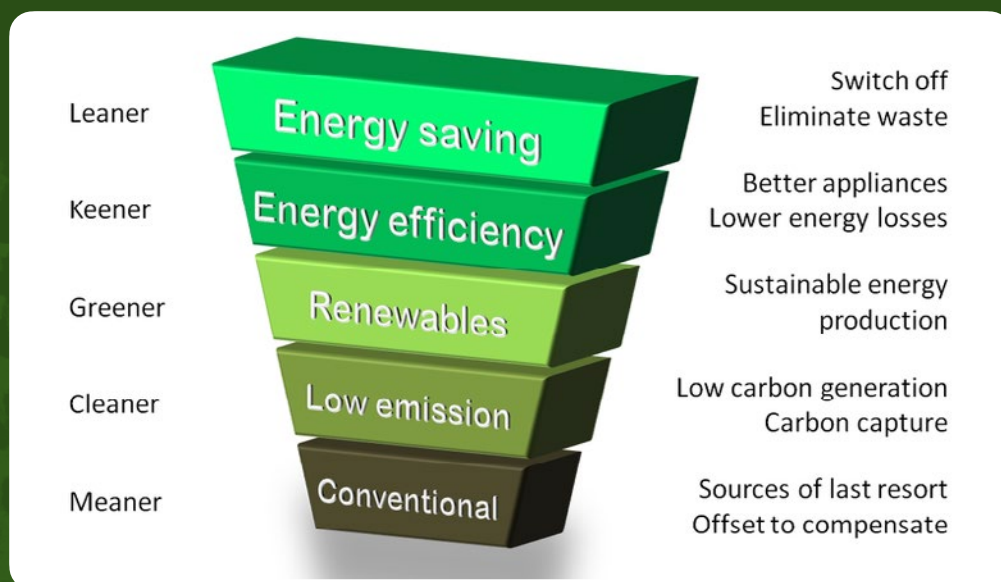
	Elektřina (kWh)	Plyn (m ³)	Vodné, stočné (m ³)
OGV 1 – VR zone, Game Zone	612	151	5
OGV II – Ji.hlava Dětem	559	106	10
DUKLA	1640	221	19
Food zona	250	–	–

Tabulka č.2: Tabulka zobrazuje data o spotřebě elektřiny, plynu a vody

Zdroj: interní data

JAK SNIŽUJEME SPOTŘEBU?

Podobně jako u odpadů postupujeme podle **Energetické hierarchie** a zaměřujeme se na **úspory spotřeby například regulací teploty v sálech, pravidelnou kontrolou zhasínání v sálech a prostorech, které nejsou využívány**. Festivalový štáb je informován o této prioritě a veden k vlastnímu snižování spotřeby například vypínáním nepoužívaných spotřebičů.

Obrázek č.7: Ilustrační obrázek energetické hierarchie

Zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Energy_hierarchy

CO SE PRO NÁS STALO VÝZVOU?

OBNOVITELNÁ ENERGIE

Jako **krátkodobý pronajímatel nejsme schopni zajistit, aby náš festival mohl deklarovat pohon obnovitelnou energií**. I proto jsme se rozhodli postupovat podle principů energetické pyramidy (viz výše).

JAK JSME SE POUČILI A JAKÉ MÁME PLÁNY DO BUDOUČNA?

PODPORA PRO OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

Uvědomujeme si, že energie je pro nás i poskytovatele festivalových prostor **komplexní problematikou**, která nemá rychlé a snadné řešení. Budeme se do budoucna snažit hledat cesty, jak organizace, se kterými během festivalu spolupracujeme, k **přechodu na obnovitelné zdroje energie podporovat** například sdílením příkladů dobré praxe, kterou si postupně sami osvojujeme.

V letošním roce zachováme následující kroky:

- **Sledování spotřeby energie**, abychom ji mohli v následujícím roce porovnat a podniknout efektivní kroky k jejímu **snižování**
- **Vzdělávání** sebe i ostatních zapojených subjektů a podpora obnovitelných zdrojů energie

Naše snažení je funkční, jen pokud je proškolen nejen produkční tým, ale i všichni dobrovolníci*ice. V příštím ročníku plánujeme hromadné školení celého produkčního týmu včetně dobrovolníků*ic právě v oblastech úspor a ekologických opatření. Sdílení vizí a důležitost každého z nás je pro úspěch klíčová.

→ SPOLUPRÁCE

Udržitelnost je důležitá i pro spolupráce, které každoročně realizujeme

Organizace festivalu takového rozsahu je **náročná po materiálové stránce a vyžaduje velké skladovací prostory pro festivalové vybavení**. Naší snahou je skladovat co nejmenší množství vlastního vybavení a co nejvíce využívat cestu sdílení.

CO SE POVEDLO?

SDÍLENÍ VYBAVENÍ

S místními organizacemi jako je například **nemocnice nebo divadlo** (ale i mnoha dalšími partnery) dlouhodobě sdílíme a využíváme v rámci pronájmu jejich dostupnou techniku nebo vybavení. Vznikají tak **dlouhodobé spolupráce, při kterých využíváme vybavení v co nejvyšší možné míře a nemusíme nakupovat, převážet nebo skladovat svoje vlastní**. Partnerství je pro nás férovým přístupem s ekologickým i sociálním aspektem.

SPOLUPRÁCE S JIHLAVSKOU NEMOCNICÍ

Spolupráce s **jihlavskou nemocnicí** udržujeme už několikátým rokem. Půjčujeme si z nemocnice například kabeláž, zátarasý apod. Dohodli jsme se na **barterové spolupráci, která nám šetří finanční zdroje i materiál a zaměstnancům*kyním nemocnice poskytuje zdarma festivalové akreditace**.

SPOLUPRÁCE S ORGANIZACÍ BRÁNA JIHLAVY

Příspěvková organizace Brána Jihlavy působící v oblasti kultury a cestovního ruchu nám **půjčuje mobiliář do programu Ji.hlava dětem**. Máme tak k dispozici například plynové ohřívače a další technické věci, které bychom jinak museli kupovat, skladovat a převážet.

DALŠÍ SPOLUPRÁCE

Využíváme také rozdělovače front: ty nám poskytují například **Nákupní centrum Citypark Jihlava, Aquapark Laguna Třebíč** nebo **Nemocnice Jihlava**. Festival využívá také větší množství nádobí, ty nám laskavě zapůjčují **Skautská střediska v Jihlavě (Skautské středisko Divočáci, Skautské středisko ZVON a Skautské středisko VAVÉHA)** nebo Scioškola Jihlava. Zastávky zdarma zapůjčuje **Dopravní podnik Havlíčkův Brod a Husták**.

ČISTÍCÍ PROSTŘEDKY A VÝZDOBA JAKO BARTEROVÁ SPOLUPRÁCE

Květiny na výzdobu prostor pro guest servis v loňském roce poskytla společnost **Hornbach**. Chceme také, aby udržitelný a ekologický byl celý cyklus festivalu, proto používáme ekologické čisticí prostředky. To nám umožňuje barterová spolupráce se společností **Tiera Verde**.

CO SE PRO NÁS STALO VÝZVOU?

REALIZOVAT VŠECHNY SPOLUPRÁCE, KTERÉ JSME SI VYSNILI

V době organizace loňského ročníku jsme měli více nápadů než kapacit a ne všechna partnerství se podařilo dotáhnout do zdárného konce. **Partnerství s většími firmami vyžadují více času na přípravu i realizaci.**

JAK JSME SE POUČILI A JAKÉ MÁME PLÁNY DO BUDOUCNA?

FUNDRAISING PRO PODPORU UDRŽITELNOSTI

Jako organizátoři*rky festivalu Ji.hlava si klademe za cíl také **zajištění nových zdrojů financování ekologizačních kroků**. Ty jsou totiž často náročné na produkční kapacity i finance.

Všem partnerům patří velké díky za spolupráci a pomoc, díky které se nám daří udržitelnost festivalu každoročně posouvat a zlepšovat. Naší snahou je pokračovat v nastavené strategii a udržovat důležitá partnerství i hledat nové spolupráce.

→ MERCH

Festivalový merch a další propagační materiály jsou dlouhodobě důležitou součástí propagace festivalu před, během i po jeho konání. Je pro nás klíčové postupně **opouštět výrobu nových produktů a hledat cesty ekologičtějších variant**. Pro zajímavost uvádíme množství propagačních materiálů, které jsme pro festival nechali vyrobit v roce 2022. V tomto ročníku byly pro každého hosta zdarma k dispozici plátěné tašky s propagačními materiály partnerů a programem festivalu na přepážce guest service. Od roku 2023 jsme proměnili strategii a od této praxe upustili.

CO SE Povedlo?

OMEZIT VÝROBU PROPAGAČNÍCH MATERIÁLŮ

Potřeba vyrábět každoročně propagační materiály festivalu je pro nás důležitou otázkou. Snažíme se najít cestu, kdy si účastníci*ice budou moct odnést **merch, který jim festival bude připomínat a pomůže podpořit propagaci festivalu**. Zároveň **nechceme každoročně vyrábět velké množství nových výrobků**. V loňském roce jsme tak výrobu merche omezili a doplnili ho **jedlým merchem**, jak zmiňujeme výše.

Od doby, kdy jsme zavedli ekologickou agendu a stala se nedílnou součástí Ji.hlavy, také **neprodukujeme festivalové letáky a postupně redukujeme tištěné propagační materiály i u našich partnerů**. U nových partnerů tuto variantu nenabízíme jako možnost propagace, místo toho umožňujeme **digitální formu propagace** (na obrazovkách festivalových TV nebo na plátcích kin).

Do roku 2023 jsme tiskli programovou brožuru a rozsáhlý festivalový katalog. Loni jsme tyto dvě tiskoviny spojili do jedné a **zredukovali obsah a náklad**. Dále tiskneme katalog Emerging Producers, který nám pomáhá s propagací našich aktivit na zahraničních festivalech. Tiskneme také brožuru Ji.hlava dětem a leták Ji.hlava vibes. **Ostatní tiskoviny jsme převedli do digitální podoby**.

	Rok 2022	Rok 2023
Termoska	100	-
Plátěnka	1650	500
Batůžek	90	-
Penál	120	-
Skládací kelímek	120	-
Kulichy I	260	300
Kulichy II	260	-
Junior kulichy	60	35
Baby kulichy	30	50
Bucket hat		40
Dobrotrika	200	200
Ledvinky	54	60 (změna dodavatele na českého)
Miniledvinky z loňských bannerů		20
Penály z loňských bannerů		20
Trička	300	200
Dětská trička	50	-
Ponožky	300	300
Kšiltovka	-	100

Tabulka č.3: Porovnání výroby festivalového merche mezi roky 2022 a 2023

Zdroj: Interní data

REAGOVAT NA ZPĚTNOU VAZBU ÚČASTNÍKŮ*IC

I díky zpětné vazbě od účastníků*ic festivalu jsme přestali rozdávat plátěné tašky s propagačními materiály. Od doby, co tašky pouze prodáváme, je pro nás při výrobě nejdůležitějším aspektem kvalita a původ materiálu, a ne nejnižší cena.

UPCYKLOVAT!

Od roku 2023 **upcyklujeme starý materiál**. Z loňských **partnerských bannerů** **jsme nechali vyrobit 20 mini ledvinek a 20 penálů**. Tato možnost je součástí naší marketingové nabídky.

Foto: Upcyklované výrobky (ledvinky a penály) jako merch festivalu

Zdroj: Terezie Krísová, Ruksak

PŘEJÍT NA ČESKOU VÝROBU

U produktů, které necháváme vyrobit, se pro nás stalo **rozhodujícím faktorem mj. to, kde se vyrábí**. Postupně se snažíme zajistit dodavatele z ČR. V roce 2023 se nám to podařilo **u ledvinek (punx23) a ponožek (We are ferdinand)**.

CO SE PRO NÁS STALO VÝZVOU?

ÚPLNĚ ZREDUKOVAT TIŠTĚNÉ PROPAGAČNÍ MATERIÁLY

Tištěné letáky festivalu už nevyužíváme (viz výše) a partnery motivujeme k jejich redukci. **Dosud zůstávají tiskoviny z města Jihlavy nebo Kraje Vysočina, které upozorňují festivalové návštěvníky*ice na jihlavské zajímavosti a doporučují, co dělat a vidět ve městě**. Materiály, které nerozdáme festivalovým návštěvníkům*icím, vrátíme kancelářím města/kraje zpět.

ODHADNOUT MNOŽSTVÍ PRO TISK

Pro řadu divaček a diváků je důležité mít vytištěný program festivalu. Výzvou se pro nás stalo **množství výtisků nové tiskoviny** (katalog+programová brožura v jednom), které tiskneme rotačním tiskem, a **minimální náklad takového tisku převyšuje množství potřebné na festival**. Letos budeme usilovat o menší náklad, pokud to bude vzhledem ke specifikům takového způsobu tisku možné. **Při změnách dodavatele nebo způsobu tisku je tedy důležité myslet na minimální náklad pro danou tiskovinu, kterou je daným způsobem možné vytisknout (např. rotační tisk).**

JAK JSME SE POUČILI A JAKÉ MÁME PLÁNY DO BUDOUCNA?

Prodej festivalového merche je dílčí součástí financování festivalu. I přesto budeme hledat cesty pro **eliminaci jednotlivých položek, hledání ekologičtějších nebo regionálních variant**, jako tomu bylo v roce 2023 u jedlého merche (zmíněno v kapitole Jídlo). Budeme hledat originální a kvalitní varianty, které nám pomohou dále částečně financovat festival i budovat festival méně ekologicky náročnými cestami.

V LETOŠNÍM ROCE ZACHOVÁME NÁSLEDUJÍCÍ KROKY:

- Omezení výroby zbytných produktů s důrazem na **kvalitu než kvantitu**
- Zachováme minimum **tištěných materiálů pro propagaci** a motivujeme k tomu i naše partnery
- Snaha o hledání českých dodavatelů
- Hledání nových cest pro **upcyklaci** materiálů, které už nemají jiné využití

INDUSTRY PROGRAM

TVOŘÍME KOMUNITU A SDÍLÍME KNOW-HOW

MFDF Ji.hlava nabízí celou řadu **aktivit zaměřených na filmové profesionály*ky**. Na festival každoročně přijíždí přes **1200 zástupců*kyň filmové komunity z celého světa**, aby se účastnili Industry programu. V rámci této platformy jsme uspořádali program pro **30 zástupců*kyň festivalů s cílem posílit spolupráci mezi filmovými festivaly, podpořit výměnu know-how a vybudovat komunitu filmových festivalů**. Program se věnoval tématu – Jak dosáhnout ekologické udržitelnosti a vytvořit komunitu festivalů dokumentárních filmů.

Program uvedla keynote Michelle Jenkins a Soňa Klepek Jonášová, eko ombudsmanka Ji.hlavského festivalu.

Michelle Jenkins sdílela své bohaté zkušenosti z organizace festivalů, které nasbírala od roku 2018, kdy vedla oddělení **Produkčních služeb u Film London**. Poskytovala strategickou podporu a pomoc všem typům filmových a televizních produkcí v Londýně a zároveň se věnovala iniciativám pro environmentální udržitelnost v produkci. Její klíčové projekty zahrnovaly program **Certifikace Green Screen**, vedoucí partnerství v iniciativě **Green Screen Interreg Europe** (spolupracující s dalšími sedmi regiony EU), projekt **Grid** poskytující zelenou energii do základů jednotek za účelem snížení používání dieselu a projekt **Fuel** zaměřený na cestu k nulovým emisím pro dopravu a mobilní energetické flotily dodavatelů filmů a televize v Londýně. **Její příspěvek vyvolal diskuzi nad tématem důležitosti společného sdílení zkušeností, aby nedocházelo k duplikaci pilotních projektů mezi organizátory festivalů.**

Soňa Klepek Jonášová odprezentovala **klíčové priority letošního ročníku** a doplnila prezentaci **konkrétními příklady úspěchů a lekcí z příprav 27. ročníku festivalu** (které jsou součástí i této zprávy). Obě prezentace vyvolaly aktivní diskuzi, ve které se účastníci zaměřili na tyto oblasti:

- **Minimalizace festivalového merche** a míra odvahy, která je potřeba k rozhodnutí zrušit merch definitivně. Případně jaké produkty či dárky jsou vhodné ke komunikaci udržitelné myšlenky.
- **Papírové a vratné akreditace**. Sdíleli jsme kontakty na dodavatele a důležitost včasné objednávky kvalitních a znovupoužitelných materiálů.
- **Spolupráce s hotely**. Mnohé neřeší základní enviro kroky (není možné odhlásit úklid pokoje a výměnu ručníků každý den nebo regulovat teplotu na pokoji – výzva pro nadcházející ročník festivalu).
- **Distribuce filmů a minimalizace harddisků a jiné techniky** – jak převést distribuci do digitální podoby bez zasílání filmů na hard nosičích.

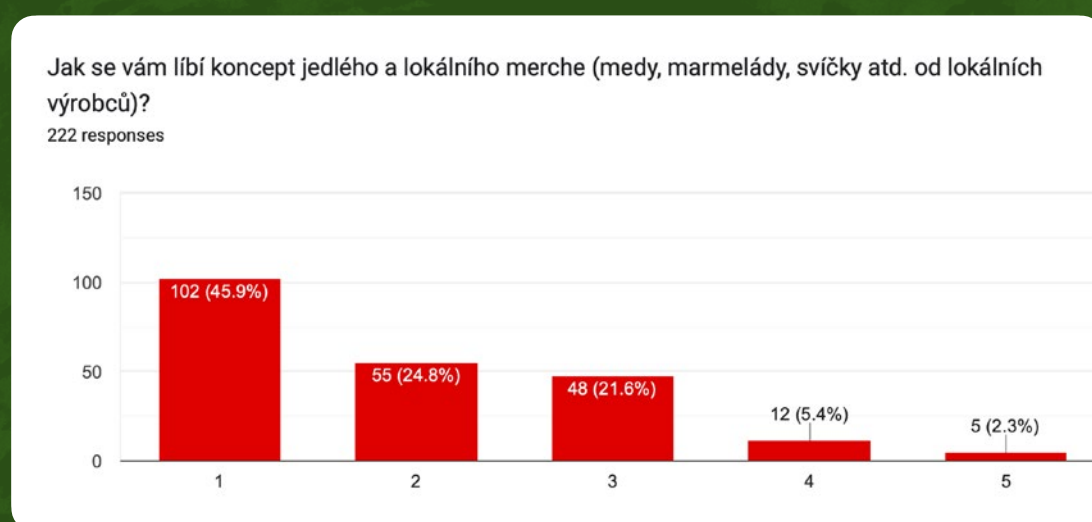
V dalším roce budeme v této praktické diskuzi pokračovat. Vytvoříme prostor pro sdílení úspěchů i poznatků, protože možnost diskuze nad jednotlivými opatřeními přivolává nové nápady, cizeluje vyzkoušené cesty k realizaci úsporných opatření a motivuje. Tuto možnost účastníci*ice velmi ocenili a přislíbili připravit vlastní příklady z praxe a sdílet své zkušenosti s ostatními.

CO NA KROKY V UDRŽITELNOSTI ŘÍKAJÍ ÚČASTNÍCI?

Ze zpětných vazeb vidíme, že **účastníky*ice zajímá bio kvalita merche a jedlé varianty oceňují**. Snažili jsme se zjistit, jak se na festival a z festivalu dopravují. **Více než polovina účastníků*ic, kteří na tuto otázku ve zpětných vazbách odpověděli, se dopravovala hromadnými dopravními prostředky jako jsou autobusy nebo vlaky**. Je však nutné počítat s tím, že se průzkumu zdaleka nezúčastnili všichni účastníci*ice, a tak by bylo nepřesné z dat vyvozovat, že se nám je podařilo do značné míry motivovat k tomu, aby na festival nepřijížděli osobním autem. V této snaze tak budeme pokračovat i nadále a budeme se jim snažit toto rozhodnutí usnadnit i výše zmíněnou spoluprací s dopravci, kteří v regionu operují. Co se dopravy týče, jsme rádi, že **téměř 30 % účastníků*ic, kteří odpověděli v průzkumu, využili možnosti jet MDH zdarma**. Dáváme si za cíl tuto možnost ještě lépe a jasněji komunikovat všem zúčastněným i v letošním roce.

Ekologická doporučení, například ve formě **Udržitelného sedmera, se nedostala ke všem účastníkům*icím** tak, jak bychom si přáli. I to se pro nás tak stává další výzvou pro příští ročník.

Od účastníků*ic jsme dostali pár tipů a rad, jak festivalovou udržitelnost ještě zlepšit. Jsme za každou vaší poznámku, radu a zpětnou vazbu moc rádi, tak neváhejte a dejte nám vědět!

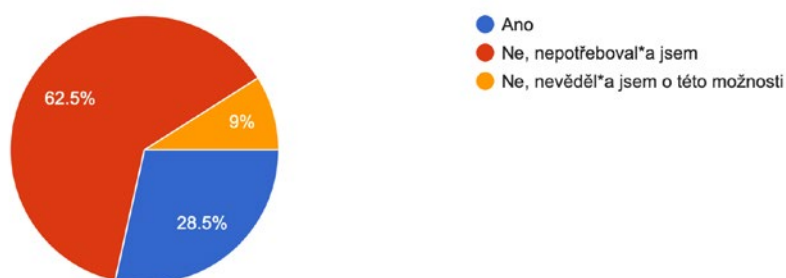

Obrázek č.8: Hodnocení jedlého a lokálního merche návštěvníky*icemi festivalu

Zdroj: Interní data

Využil*a jste jihlavskou MHD zdarma pro akreditované?

256 responses

Obrázek č.9: Informace o využití MHD návštěvníky festivalu

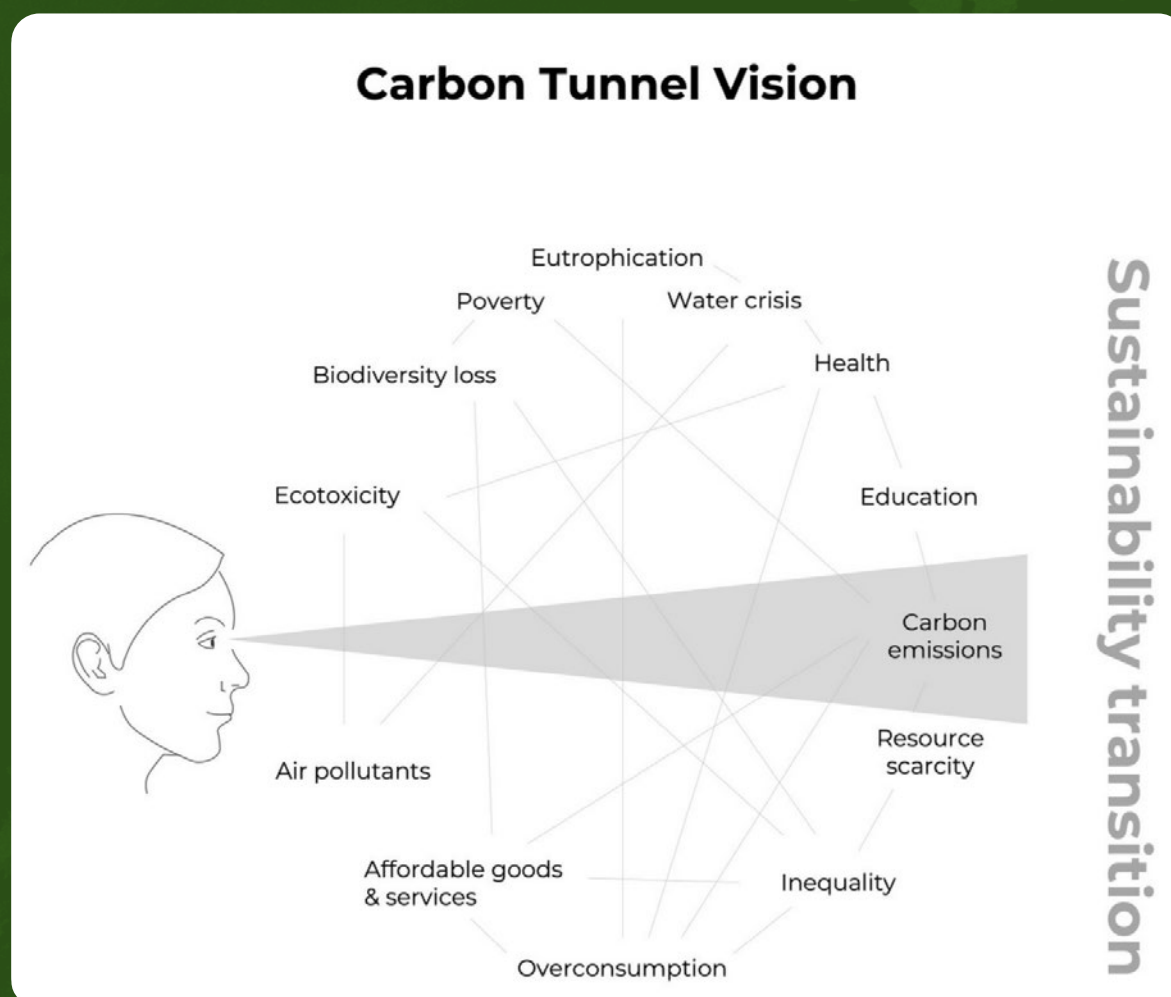
Zdroj: Interní data

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POUČENÍ PRO NÁS Z ROKU 2023

- **Téma udržitelnosti není možné řešit na poslední chvíli.** Naopak je vše potřeba připravit a předjednat před tím, než vypukne nápor hlavních produkčních aktivit (max 3 měsíce před akcí).
- **Pro perfektní třídění** je na akci potřeba v nejrušnějších místech **posílit dohled formou dobrovolníků*ic/dobrého značení.** Ačkoliv jsme rozmístili nádoby na tříděný odpad, spousta účastníků*ic se o téma nezajímá a odpady netřídili správně.
- **Nepovedlo se nám nad rámec odborného odhadu zajistit vážení odpadů.** Nesváží se jen náš odpad, jsme součástí městských svozových tras.
- Věnovali jsme mnoho energie **nákupu lokálních surovin a udržitelného merche, ale nestihli jsme dobře proškolit dobrovolníky*ice,** kteří prodávali na stáncích, a tak jsme minuli příležitost aktivně oslovit zájemce*kyně a nabídnout jim prioritně lokální produkty a přiblížit jim náš záměr.
- Pro **podporu restaurací v lokalitě je potřeba začít s nimi komunikovat co nejdříve** – několik měsíců před akcí.
- **Do udržitelného snažení je třeba zapojit hotely,** ve kterých ubytováváme naše účastníky*ice. Na základě zpětné vazby od hostů*ek z Industry sekce víme, že někde se po dobu festivalu každý den mění ložní prádlo a není možné dát vědět (lístkem na kliku), že si to host*ka nepřeje, protože mu*jí záleží na životním prostředí. Spolupráce s hotely bude prioritou letošního roku.
- **Téma udržitelnosti je třeba kontinuálně a srozumitelně komunikovat týmu i účastníkům*icím.**

VIZE DO BUDOUCNOSTI

Podobné výzvy řeší festivaly po celém světě. Přesvědčili jsme se o tom díky našemu udržitelnému programu v rámci Industry platformy. Chceme proto navázat na letošní mezinárodní projekt **Hyper LOCAL Solutions to GLOBAL Challenges**, jehož cílem bylo **zaměřit se na udržitelnou produkci festivalu a připravit konkrétní lokální řešení a prohloubit spolupráce rozličných aktérů udržitelnosti**. V příštích letech budeme dále aktivně hledat financování a partnery, kteří nám pomohou tvořit udržitelný festival. Současně si chceme udržet širokospektrální vnímání udržitelnosti jako komplexní výzvy, která zdaleka přesahuje dnes tak často přeceňované měření stopy CO₂ jako jediného relevantního ukazatele.

Obrázek č.10: Ilustrační obrázek znázorňující efekt “Carbon Tunnel Vision”

Zdroj: <https://environment-analyst.com/global/107463/expert-opinion-avoiding-carbon-tunnel-vision>

VÝZVA NA ZÁVĚR

Naším cílem je vnímat problematiku udržitelnosti v širším kontextu a vyvarovat se tunelového vidění. Věříme, že otevřený přístup pomáhá řešit globální výzvy na lokální úrovni.

Napadá vás, jak bychom společně mohli festival udělat ještě udržitelnější nebo byste se rádi stali partnerem pro konkrétní řešení?

eko@ji-hlava.cz

KNIOVNA DOPLŇUJÍCÍCH ODKAZŮ A INSPIRACE:

O udržitelných aktivitách, které jsme v rámci letošního ročníku realizovali, informovala na blogu www.zajimej.se naše ekooombudsmanka Soňa Klepek Jonášová.

Přečtěte si šest blogových příspěvků a načerpejte inspiraci:

- [Z deníku Ji.hlavské ekooombudsmanky: 14 dní do akce!](#)
- [Z deníku Ji.hlavské ekooombudsmanky: Mám se chlubit, že zasadíme jeden strom?](#)
- [Z deníku Ji.hlavské ekooombudsmanky: Když mažeme med kolem huby, tak pořádně.](#)
- [Z deníku Ji.hlavské ekooombudsmanky: Už to tady začíná vonět... Minestrone!](#)
- [Z deníku Ji.hlavské ekooombudsmanky: Udržitelné sedmero a jedno přikázání](#)
- [Z deníku Ji.hlavské ekooombudsmanky: Už to tady voní nejen jídlem, ale i eko čistotou. Vážně!](#)

O našem přístupu mluvila Soňa v rozhovoru pro portál Ekonews:

<https://www.ekonews.cz/v-udrzitelnosti-konkurence-neni-rika-ekologicka-ombudsmanka-filmoveho-festivalu-ji-hlava/>

DALŠÍ MEDIÁLNÍ ODKAZY K FESTIVALOVÉ UDRŽITELNOSTI:

Film a doba: [Filmy, festivaly a planeta. Jak český filmový průmysl přemýšlí o globální klimatické krizi?](#)

Jihlavská Drbna: [Festival dokumentů Ji.hlava chce letos zdůraznit téma ekologie. Dneska byl odhalen oficiální plakát](#)

FullMoon: [Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava bude letos propojovat téma: ekologie](#)

Jihlavský deník: [Festival Ji.hlava se změní, sází na ekologii](#)

iRozhlas: [Jihlavský festival uvede Karla Vachka či Mana Raye. Nově bude k dispozici ekologický ombudsman](#)

FullMoon: [Ji.hlava po třiadvacáté a ekologicky](#)

Aktivity udržitelnosti byly podpořeny Evropskou komisí
v rámci projektu The Single Market Programme.

CreaThriv-EU
EuroCluster CClS

S hlavní podporou

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Jihlava

Kraj Vysočina

**Kancelář
Kreativní Evropa
MEDIA**

Spolufinancováno
Evropskou unií

Hlavní partnerství

 GEMO

Ji. hlava
užitelná

ji-hlava.cz